

afdragsform m.v. Tænker man sig f. eks., at kreditkøbsprisen er 1.100 kr. og kontantprisen 1.000 kr., og at afbetalingstiden er 1 år med udbetaling af lige store afdrag hver måned, vil mange umiddelbart mene, at kreditomkostningerne på 100 kr. udtrykt som en årlig rente bliver 10 pct. Dette er rigtigt, hvis man beregner renten af det oprindelige kreditbeløb (1.000 kr.). Tager man imidlertid hensyn til, at kreditbeløbet i virkeligheden bliver reduceret i takt med indbetalingen af afdrag, bliver den effektive årlige rente ca. 20 pct., fordi sælgerens fordring gennemsnitligt svarer til halvdelen af kreditbeløbet.

Som nærmere redegjort for under pkt. 3.a. har et flertal i udvalget udtrykt sympati for at indføre en pligt til at oplyse køberen om den effektive årlige rente, men har af forskellige grunde afstået fra på det foreliggende grundlag at stille forslag herom. To medlemmer af udvalget har frarådet, at der stilles krav herom, jfr. betænkningen s. 37, medens to medlemmer går ind for, at det pålægges sælgeren at oplyse den effektive rente. De to sidstnævnte medlemmer har uddybet deres opfattelse i en udtalelse, som er optaget som bilag 9 f til betænkningen, s. 270-280.

Under høringen er en række organisationer, som særlig varetager forbrugerinteresser, gået ind for, at det bør pålægges sælgeren at give køberen oplysning om kreditomkostningerne beregnet som en effektiv årlig rente, medens en række erhvervsorganisationer, herunder pengeinstitutternes organisationer, har fundet, at der er så stærke grunde, som taler imod indførelse af krav om pligt til at oplyse den effektive rente, at man må fraråde, at der stilles krav herom.

Til støtte for, at sælgeren skal oplyse den effektive rente, er navnlig anført, at vederlaget for kreditten uden oplysning om effektiv rente er meget uoverskueligt for forbrugeren, når der dels er tale om en nominel rente, dels om andre omkostninger, som f. eks. stiftelsesomkostninger, provisioner, opkrævningsgebyrer og administrationsgebyrer. Oplysning om den effektive rente fortæller umiddelbart forbrugeren, hvad der er den egentlige pris for kreditten. Ved kreditkøb er der ofte tale om en høj effektiv rente, som køberen næppe har været klar over. Den effektive rente gør det endvidere lettere for forbrugerne at sammenligne forskellige sælgeres kredittilbud. Oplysning herom kan derfor gavne konkurrencen og i sig selv virke sanerende på de ofte meget høje kreditomkostninger.

Som begrundelse for, at der ikke bør indføres pligt til at give oplysning om den effektive årlige rente, er især blevet anført, at den effektive rente

er et uegnet middel til at finde frem til det fordelagtigste kreditkøbstilbud, særlig hvis forhandlerne holder forskellig kontantpris, samt at beregningen af den effektive rente kan være endog særdeles kompliceret. Erfaringer fra udlandet viser, at oplysning om den effektive rente nødvendigvis udarbejdelse af omfattende og indviklede tabelværker, som mange sælgere vil savne forudsætningerne for at benytte korrekt. Det betydelige merarbejde for sælgeren, som vil være en følge af et krav om oplysning af den effektive rente, står ikke i et rimeligt forhold til oplysningens værdi for køberen, ligesom der vil være talrige muligheder for fejl. Uanset om der udarbejdes tabeller, vil der være mange tilfælde, hvor tabellerne ikke kan anvendes, fordi parterne ønsker at indgå individuelle aftaler, der ikke passer til tabellerne, og i så fald vil beregningen kræve betydelige matematiske forkundskaber. Oplysningspligten vil derfor vanskeliggøre individuelle afviklingsordninger, som er tilpasset den enkelte købers ønsker.

Justitsministeriet kan tilslutte sig kreditkøbsudvalgets flertals opfattelse, hvorefter oplysning om den effektive rente i hvert fald i en række tilfælde vil kunne være af værdi for køberen og vil kunne bidrage til at modvirke, at der beregnes urimeligt høje kreditomkostninger. En række lande, som i de senere år har gennemført en moderne lovgivning om forbrugerkredit, har da også foreskrevet, at den effektive rente skal oplyses. Dette gælder således Sverige, Belgien, England, Frankrig, Vesttyskland og U.S.A. Også det norske lovudkast og EF-kommissionens forslag til direktiv om forbrugerkredit indeholder pligt til at give denne oplysning. Endvidere har OECD's komité for forbrugerpolitik i 1977 anbefalet, at forbrugerne sikres oplysning om den effektive rente.

Oplysning om den effektive rente er ganske vist ikke isoleret et egnet middel til at vurdere, om et køb er fordelagtigere end et andet køb. Hensigten med oplysningen er da også alene at være et udtryk for selve kredittens fordelagtighed. Til vurdering af fordelagtigheden af købet er en række yderligere oplysninger nødvendige, især kontantprisen, ligesom også køberens vurdering af varens kvalitet naturligvis vil indgå i bedømmelsen.

På samme måde som kontantprisen sikrer en gennemsigtig prisdannelse for varen, sikrer den effektive rente gennemsigtheden for prisen på kredit. Selv om kreditomkostningerne oplyses som et samlet beløb, giver denne oplysning ved forskellig løbetid og forskellige udbetalings- og afdragsvilkår ikke i sig selv grundlag for at sammenligne prisen på forskellige kredittilbud. Medens de oplysninger